

# A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei Bizottságának beszámolója

## ÁSZTELT PÁRTÉRTEKEZLET

A Csongrád megyei kommunista küldötteinek 1970. október 24—25-i pártértekezletén megválasztott pártbizottság megbízatásának teljesítéséről az alábbiakban számolunk be:

- hogyan érvényesítettük munkánkban a párt X. kongresszusának elvi iránymutatásait, és a Központi Bizottság erre épülő határozatait;
- mit tettünk a megyei pártértekezleten megjelölt célkitűzések megvalósításáért;
- milyen eredményeket értünk el a termelőerők, a szocialista termelési és társadalmi viszonyok fejlesztésében, a lakosság élet- és munkakörülményeinek javításában, az államélet és a szocialista demokrácia fejlesztésében, a marxista-leninista világnézet és a szocialista közgondolkodás hegemon szerepének fokozatos erősítésében, a szocialista kulturális forradalom napirenden szereplő feladatainak végrehajtásában;
- hogyan valósítottuk meg pártépítési célkitűzéseinket, és fejlesztettük a pártmunka stílusát, módszereit, hogyan mozgósítottuk megyénk lakosságát a szocialista építőmunka feladatainak megvalósítására;
- milyen körülmények befolyásolták megyénkben a pártmunkát, és milyen hiányosságok fordultak elő munkánkban.

Jelentjük a pártértekezletnek, hogy a megyei pártbizottság, a pártszervek és a szocialista építőmunka különböző területein dolgozó elvtársaink eredményesen tevékenykedtek pártunk X. kongresszusa és az 1970. évi megyei pártértekezlet határozatainak végrehajtásán. A párt vezetésével, közös társadalmi erőfeszítéssel jelentős eredményeket értünk el megyénkben a szocialista építőmunkában.

## I.

### Megyénk gazdasági fejlődése

Az 1970. évi megyei pártértekezlet által a IV. ötéves terv időszakára kitűzött feladatokat összességében teljesítettük. Gazdasági fejlődésünk töretlen. Megyénk lakosságának magartására a célok megértése és elfogadása, a feladatok végrehajtásában való aktivitás jellemző. A tervszerű tevékenység eredményeként erősödött a megye gazdasága, fejlődtek a szocialista termelési viszonyok.

Gazdaságpolitikai tevékenységünk irányvonalát a X. kongresszus, a pártértekezlet határozatai, a IV. ötéves terv megyei célkitűzései határozták meg. Ennek teljesítése érdekében a választott testületek ülésein rendszeresen értékeltük gazdaságunk fejlődésének főbb folyamatait, és meghatároztuk a tennivalókat. Megkülönböztetett figyelmet fordítottunk a X. kongresszus óta hozott központi határozatokból adódó helyi feladatok meghatározására, a végrehajtás szervezésére és ellenőrzésére. A központi szerveknek folyamatosan jeleztük a főbb tapasztalatokat és gondokat.

A beszámolási időszakban munkánk középpontjában a gazdasági hatékonyság fokozásának kérdése állt. Foglalkoztunk a beruházási tevékenység hatékonyságának növelésével, a gazdaságtalan termelés csökkentésével, az üzem- és munkaszervezés korszerűsítésével, a vállalati belső mechanizmus továbbfejlesztésével, az ipari kapacitások jobb kihasználásával, a termőhelyileg gyenge szövetkezetek és szakszövetkezetek helyzetével, a húsprogram célkitűzéseinek megvalósításával, a zöld-ségetermesztés és -forgalmazás helyzetével, valamint a szocialista brigád- és munkaverseny-mozgalom feladataival.

Az 1970. évi pártértekezlet legfontosabb gazdaságpolitikai célkitűzéseit a gazdaság-szervező munkával, a pártszervezetek és a párttagok mozgósításával megvalósítottuk.

1. A X. kongresszus és a pártértekezlet határozatainak megfelelően erőfeszítéseket tettünk a termelési viszonyok fejlesztésére. Ennek eredményeként jelentősen növekedett a társadalmi tulajdon, különösen az ösztönös tulajdon súlya. Négy év alatt 18 milliárd forint értékű beruházás 84 százaléka az állami szektorban valósult meg. A szövetkezeti csoporttulajdon a beruházásokon túl a földtulajdon-viszonyok változása révén is gyarapodott. Négy év alatt mintegy 34 ezer hektár állami föld került szövetkezeti tulajdonba. 8 ezer hektár földet váltottak meg azoktól, akik már nem tagjai a szövetkezeteknek. Így 1974 végére az 1970. évi 30 százalékkal szemben a szövetkezetek használatában lévő földek 45 százaléka szövetkezeti tulajdon. A földfelajánlások következtében évről évre csökken az egyéni parasztagdaságok földterülete.

Az elosztási viszonyokban is erősödtek a szocialista vonások. A munka szerinti elosztás elve következetesen érvényesül. Mérséklődött a nagyfokú jövedelemkülönbség. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben teljessé vált a készpénzfizetési rendszer. A természetbeni részese-dés ma már a tagok jövedelmének csak 3—4 százaléka. Csökkent a földjára-dék, a részesmívelés jelentősége.

A termelési viszonyok szocialista vonásainak erősítésében még jelentős tartalékok vannak. A jövedelemelosztásban észlelhető az egyenlősíre való törekvés. Előfordulnak a végzett munkától eltérő jövedelmek.

2. 1970 óta jelentős fejlődést értünk el a megye termelőerőinek fejlesztésében. A termelési alapok négy év alatt 49 százalékkal emelkedtek, s ma már meghaladják a 24 milliárd forintot.

A kvalifikált szakmunkások aránya az iparban 39-ről 43 százalékra, a mezőgazdaságban több mint 22 százalékkal emelkedett. Jelentős változás következett a termelőszövetkezeti tagok korösszetételében. Több a fiatal dolgozó, és arányuk is magasabb. Az átlagéletkor jelenleg 42 év, a beszámolási időszakban 3 évvel csökkent.

A tudomány eredményeinek felhasználása a termelésben, a tudományos módszerek elterjesztése is számottevően hatott gazdaságunk fejlődésére. Az új technika és technológia alkalmazása hozzájárult az ipari termelés növekedéséhez. Az utóbbi években a mezőgazdasági üzemekben, ha kissé lassan is, de elterjedtek a magasabb termelési eredményeket biztosító termelési rendszerek, amelyek a nagyüzemi viszonyok között hatékonyabbá tették a mezőgazdaság termelőerőit. Nagyüzemeink ma már a rendszerek keretében termelik a kukorica 38, a cukorrépa 26, a vöröshagyma 43, a burgonya 59, a rizs 100, a szója 100 és a napraforgó 8 százalékát. Az iparszerű termelés azonban az összes szántóterületnek még mindig csupán 13 százalékát teszi ki.

3. Ha lassabban is, mint a harmadik ötéves tervben, de folytatódott megyénk gazdasági szerkezetének átalakulása. Az 1970-es pártértekezlet határozatának megfelelően tovább növeltük az ipar szerepét és súlyát a megye gazdasági életében. A megvalósult beruházások több mint 46 százaléka az ipar és az építőipar fejlesztését szolgálta. Az ipari termelés volumene jelenleg meghaladja a 18 milliárd forintot, 32 százalékkal magasabb.

az 1970. évinél. Az iparban foglalkoztatottak száma 70 900; kétezerrel több, mint 1970-ben. Az ipar súlyát népgazdasági jelentősége is növeli, mivel a megyében termelik a kőolaj 60, a földgáz 40, a híd- és gyorsmérleg 99, a falburkoló csempe 45, a háztartási és szaniterporcelán 60, a gyufa 58, a kenderfonal 73, a szalámi 56, valamint a fűszerpaprika-őrlemény 55 százalékát.

Az elmúlt négy év alatt a megye ipari szerkezetében jelentős változás következett be a nehézipar javára. Részesedése a foglalkoztatott létszám és az állóeszköz-állomány alapján — döntően a szénhidrogén-vagyong feltárása következtében — jelentősen megnőtt. Ma már a nehéziparban dolgozik a foglalkoztatottak 37 százaléka, de még mindig a könnyűipar foglalkoztatja az ipari létszámnak mintegy felét, az élelmiszeripar pedig 17 százalékát.

4. Az ipar területi elhelyezésében is előbbre léptünk. Továbbra is Szegeden és Hódmezővásárhelyen fejlődött a legdinamikusabban az ipar. A pártértekezlet határozatának megfelelően a megye több városában és néhány községében pl. Kiszteleken, Mindszenten, Szegváron, Csanádpalotán, Füldeákon, Ambrózfalván és Nagymágocscon kisebb ipartelepeket létesítettünk. Különösen figyelemre méltó, hogy már néhány megyei nagyvállalatnak is létrejöttek a vidéki telephelyei. Ezt a folyamatot a munkaerő közelsége, valamint az ipartelepítésre alkalmas épületek felajánlása indította el. Az elmúlt négy évben az ipartelepítésben kedvezőtlen tendencia is megfigyelhető: egyes Csongrád megyei központú vállalatok, például a Mérleggyár és a HÓDIKÓT fejlesztési alapjuk jelentős részét a megyén kívül használják fel, növelik a szállítási távolságot, nehezebb a vállalat áttekintése és irányítása, holott a megyében még szabad munkaerővel rendelkezünk.

5. Az 1970-es pártértekezlet határozatának megfelelően biztosítottuk a megye gazdasági fejlődésének intenzív jellegét. A harmadik ötéves tervben az extenzív fejlesztés következtében az ipari foglalkoztatottak száma 23, az építőipari foglalkoztatottaké 54 százalékkal emelkedett. A termelésnek lassan, nagy hullámmal, 4 év alatt mindössze 13 százalékkal nőtt. A IV. ötéves tervben a termelési tényező bővítését döntően az állóeszközök műszaki fejlesztésével biztosítottuk. Az iparban közel 8 milliárd forint értékű beruházást valósítottunk meg. Ennek jelentős része rekonstrukciós jellegű volt, az alapvető technológiai berendezéseket is érintette. A foglalkoztatottak száma lényegében alig változott. A termelés növekedésének 90 százalékát a munka termelékenységének növelésével sikerült biztosítanunk, túlteljesítve a pártértekezlet határozatában előírt 70 százalékos arányt. A pártértekezlet útmutatásának megfelelően a fejlesztést a legdöntőbb területekre, az építő- és építőanyagiparra, a szénhidrogén-bányászatra, a könnyű- és élelmiszeripar rekonstrukciójára, valamint az energiaszolgáltatás fejlesztésére összpontosítottuk. Nem tudtuk azonban végrehajtani a határozatot a cipőiparban, valamint a helyiipar jelentős részében. A IV. ötéves tervben előreláthatólag az előirányzott 9 helyett csak 6 szövetkezetben tudjuk befejezni a középüzemesítést. A tanácsi és

szövetkezeti ipar technikai elmaradása a minisztériumi iparéhoz viszonyítva tovább növekedett.

A pártértekezlet által megjelölt követelményeknek megfelelően vállalatunk javították gyártmányfejlesztési tevékenységüket. Többségük évről évre növelte új termékeinek számát. Ez a tevékenység, sajnos, több alkalommal indokolatlan ár-emelkedésekhez is vezetett. A gazdaságtalan termelés megszüntetésének jelszavával vállalatunk egy része helytelenül a hagyományos, olcsó termékek gyártását is megszüntette. A piachoz való alkalmazkodás ürügyén néha a csoportérdeket a népgazdasági, illetve a fogyasztói érdekek rovására érvényesítették, ami több területen politikai problémává alakult.

6. Az ipari termelés volumene a pártértekezlet által előirányzott ütemnél és az országos átlagnál gyorsabban, évente mintegy 7 százalékkal emelkedett. A fejlődés azonban a négy év folyamán nem volt egyenletes. A növekedés legjelentősebb tényezője a szénhidrogén-termelés, az építőanyagipar és a textilruházati ipar termelésének fejlődése volt. A minisztériumi ipar átlagos, a szövetkezeti ipar az átlagot meghaladó ütemben, a tanácsi ipar pedig mérsékeltebben növelte termelését.

A termeléssel párhuzamosan bővült az értékesítés. Javult a vállalatok kereskedelmi tevékenységének színvonala, eredményesen törekedtek köteleességük teljesítésére. Jobb a szerződéses fegyelem. Időszakosan azonban elsősorban a mezőgazdasági gépjáratásban, a téglagyártásban, a tejiparban, valamint a kötöttáru-gyártásban előfordultak értékesítési nehézségek. Megyénk iparának exporttevékenysége annak ellenére, hogy a hús- és a húsalapanyagú konzervipari termékek kiszállítása visszaesett, a termelés növekedését meghaladva évente átlagosan 14 százalékkal emelkedett.

7. Az építő- és építőanyag-ipar tevékenysége a megyei pártértekezlet határozatainak megfelelően fejlődött. A termelés volumene az országos átlagnál gyorsabban nőtt. 4 év alatt jelentős technikai fejlődés következett be. A termelés-növekedést az előirányzatot meghaladóan a termelékenység növekedése biztosította. A gyorsütemű fejlődést mindenképp a szegedi házgyár és kiszolgáló háttérének üzembe helyezése, a mélyépítő kapacitás létesítése, valamint az építőanyag-ipar területén a hódmezővásárhelyi csempe- és kőanyag-burkolólapüzem termelésbe állítása jelentette.

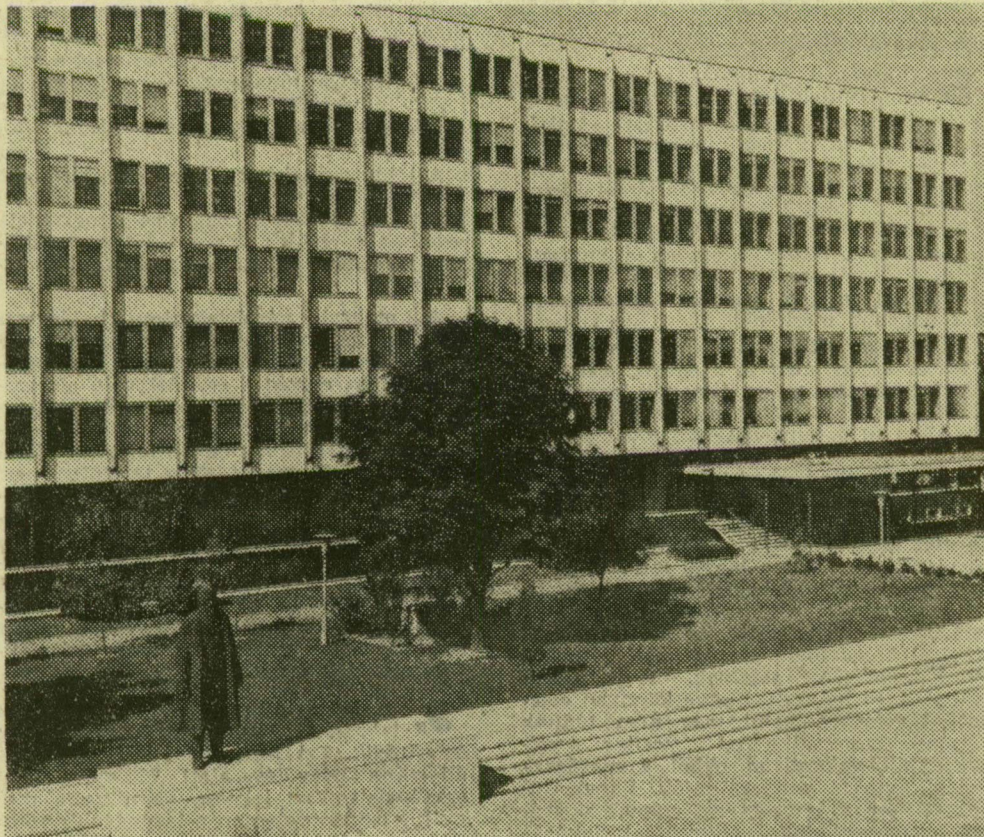
A jelentős fejlődés ellenére nem elég az építőipari, különösen a befejező szak- és szerelőipari kapacitás. A technikai és technológiai fejlődés meglehetősen differenciált. A tanácsi, valamint a szövetkezeti ipar ma még elég korszerűtlen technológiával és alacsony technikai színvonalon dolgozik. Mindezeket figyelembe véve az építőipari ágazat nem tudott maradéktalanul eleget tenni a vele szemben támasztott igényeknek, követelményeknek.

8. A megyei pártértekezlet határozata alapján az országosnál jobb adottságaink miatt az országos 15 százalékkal szemben a mezőgazdaság 18—20 százalékos termelésnövekedését tűztük ki célul. 1971—74 átlagában már közel egynegyedével volt magasabb a mezőgazdaság bruttó termelési értéke, mint a megelőző négy évben. A fejlődés üteme meghaladta az országos átlagot. A területegységre jutó termelési színvonal mutatója is hasonlóan évek óta magasabb az országosnál. A mezőgazdasági termelésnövekedés teljes egészében a termelékenység emelkedéséből származott, mivel évente 3,5 százalékkal csökkent a munkaerő.

A megyei pártértekezlet határozatát végrehajtva jelentős előrelépés történt a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek gazdálkodásában. Halmozott termelési értékű növekedésének üteme közel 25 százalékkal, az árbevételük növekedésének üteme több mint 40 százalékkal haladja meg a termelőszövetkezetek megyei állagát. Ez, a személyi jövedelem valamelyest gyorsabb növekedését is lehetővé tette. A termelési mutatók vonatkozásában azonban a többi termelőszövetkezethez viszonyítva tovább fokozódott elmaradásuk.

Allami gazdaságaink a rájuk háruló feladatok túlnyomó többségét eredményesen hajtották végre. Erőteljes szakosodásuk következtében néhány termékből (búza, kukorica, lucerna, cukorrépa) termelésük meghaladja területi arányukat. Elsőként vezették be a korszerű termelési eljárásokat, rendszereket. A fehérjéprogram megvalósításában is kezdeményező szerepet tölthettek be. A várnál kisebb volt azonban hatásuk a termelőszövetkezeti gazdálkodás fejlesztésére, a jó módszerek, eljárások szélesebb körben történő elterjesztésében.

A mezőgazdaság két nagy ágazata közül a növénytermesztés fejlődött erőteljesebben. Részesedése a mezőgazdasági termelésből tovább emelkedett, elérte a 60 százalékot. A pártértekezlet óta nagy figyelmet fordítottunk a szántóföldi növények, a bú-



Amegyei tanácsban a Lenin-szoborral